kunde nævnes; saa godt som intet burde forbigaaes, thi den ene Skjønhed rækker den anden Haanden. Og Skjønheden er ikke ensformig, den vexler ved hvert Skridt, navnlig har Nord- og Sydkysten hver især sin bestemt udprægede Charakteer; men hvilken af dem, man i denne Kappestrid skal tilkjende Prisen, veed jeg ikke.

Fra Afrikas og Siciliens Kyster gaaer Havet, uden at finde nogen Afbrydelse paa sin Vei, ind i den mod Syd og Vest aabne Salernobugt. Det skyder sig i lange Dønninger op paa den flade Kyst foran Byen, medens det mod Nord møder en trodsig Mur af sønderrevne Fjelde paa den fremspringende Halvøes Kyst. Bølgen har skyllet Sandet sammen og tilstoppet det gamle Salernums berømte Havn; forladt af den engang blomstrende Handel, men omgiven af Naturens uforgængelige Skjønheder, ligger Byen i Bunden af den aabne Bugt og soler sig paa Bakkeskraaningen, der krones af Ruinerne af de longobardiske Fyrsters Borg. Sjelden finder et fremmed Skib Veien herind; paa den vide solglittrende Flade sees kun en enkelt Fiskerbaad med store trekantede Seil, det ene til den ene, det andet til den anden Side som Vingerne paa en mægtig Søfugl. Morgenvinden er ikke istand til at fylde dem; Aareslagene, som blinke i Havet, synes ikke at drive Baaden frem, den ligger som drømmende paa den blaae, sagte rullende Flade. Paa Sandbredden foran Byen ligger en lang Række optrukne Baade; i det lave Vand vade barbenede Fiskere og trække deres Garn i Land — en Smule Fiskeri og Dyrkningen af de omliggende Vinhaver og Marker ere nu Salernos vigtigste Næringskilder.

Da jeg om Morgenen gik og betragtede Fiskerne, der trak Vaad, og deres Koner, der hængte Garn til Tørring, som kunde det være i Skovshoved, blev jeg forfulgt af en Række Vogne, hvis Kudske søgte at tildrage sig min Opmærksomhed ved Fløiten, Knalden og ved at række Pidsken iveiret, saasnart jeg vendte Øinene ad den Kant. Alle vilde kjøre for mig; En viste ti, En ni, En otte Fingre; det nyttede ikke, jeg rystede paa Hovedet; Vognrækken fulgte mig trolig; da jeg vendte om, vendte den med; lidt efter lidt sakkede dog Vognene af, kun en lille grøn Droschke med en Kaleche, der var bleven runken og graa af Solskin og Støv, med Hynder, der ikke mere kunde skjule Maisbladene, som skulde erstatte Krølhaaret, med en skindmager Hest, og en Knøs i Skjorteærmer paa Bukken var det mig umulig at undgaae. Jeg besøgte Domkirken med dens antike Søiler og Sarkofager; jeg gik ind i Gaden, hvor Grønttorvet holdtes — der laae Bjerge af Urter og Frugter langs Husene, og i Dalene mellem disse Bjerge stode Kar med Smaafisk, ikke meget Andet end sprællende Skæl. De tages op med Øser for at gaae i Kjøberens Spand eller i Kogekonens Pande ved Siden af, lige fra det salte Vand i den sydende Olie, og fra Panden gik de, saa gloende de vare, i Munden paa den ventende Bonde, som velbehagelig tørrede Olien af Skjæg og Fingre med sit Brød, inden han lod det følge Fiskene — Gud veed, hvor mange han brugte til en Mundfuld! — Jeg besøgte Gaden, hvor Smedene hamrede, hvor en Fodgænger havde ondt ved at undgaae de sprudende Gnister, og hvor en Vogn vilde være bleven siddende i Klemme mellem Husene, og naar jeg kom ud fra Domkirken eller fra Grønttorvet eller fra Smedenes Gang, holdt den grønne Vogn og ventede, og Kudsken gjorde en indbydende Bevægelse med den ene Haand mod de maisbladestoppede Hynder, medens han med den anden løftede Pidsken som et Spørgsmaalstegn.

»Til Amalfi, Signore? Ti Francs!«

Jeg vendte ham Ryggen og gik. Han sprang ned, rystede alle udspilede Fingre lige for mine Øine og forsikkrede, at intet Menneske i Verden kjørte fra Salerno til Amalfi billigere end ti Francs, navnlig med en saa udmærket Vogn, en saa god Hest. — Jeg var ubevægelig. Han sprang op; inden han satte sig ned, var Prisen dalet til ni, medens han kjørte bag efter til Hotellet, faldt den efterhaanden til otte, syv, sex. — »Fem — fem — fem! Signore, jeg kjører for fem! Jeg kjører som Vinden!« raabte han efter mig ind i Porten. Saa kjørte vi; det gik som Vinden idetmindste ud af Byen; men saa stiger Veien.

Veien fra Salerno til Amalfi er en af de skjønneste, maaskee den allerskjønneste i Italien. Den gaaer bestandig langs Havet. Bjergene træde helt ud til Kysten; Veien er skaaren ind i Skraaningen, snart høiere oppe, snart lavere nede efter Jordsmonets Beskaffenhed; intet Sted naaer den op til Bjergryggen, intet Sted sænker den sig ned til Havet; mellem Himmel og Hav slynger den sig ud og ind, bestandig med Bjerget tilhøire og Søen tilvenstre. Snart staaer Fjeldet som en fremspringende Pynt med nøgen, næsten lodret Væg ned i Bølgen, der brydes mellem sorte nedstyrtede Klippeblokke, snart skraaner det med en solbadet Brink, fuld af Gyvel, Lyng, Cytisus og Myrter, mellem hvilke Gedeflokken har banet krydsende Stier; snart trække Fjeldene sig tilbage i en dyb Kløft, hvorover er spændt en dristig Buebro. Bjergstrømmen larmer ned og forsvinder under Broen; dybt under Veien fanges den af en Mølle i Kløften, hvis Sider ere beklædte med Ranker, og i hvis Bund Orangen gløder i det dunkle, blanke Løv. Der er lunt dernede i Dalen, som aabner sig mod Syd ud til det blaae Hav. Foran er en hvid Sandbred; der ligger et Par Baade optrukne, og i Søen er bygget en Labyrinth af mægtige Garn til Thunfiskeriet, der sænkes til Bunden med store Sten, medens den øverste Rand holdes oppe ved Korkplader og udhulede Græskar, en talløs Flaade af underlige Smaaseilere, blandt hvilke Vogternes Baad med opkrummet Stevn tager sig ud som Admiralskib.

Veien er som et Stuegulv. Enten det gaaer op eller ned, maa Hesten bruge Benene. Seletøiet er besat med Uldkvaster og Messingstads, for Panden hænger en Medaillon med den hellige Antonius, i Nakken vaier en Fjerbusk, og paa Rygpuden er en Messingfugl med udspilede Vinger — man skulde troe, det var Kudskens Sindbillede; han gjør idetmindste, hvad der staaer i hans Magt for at faae sin stivbenede Ganger til at flyve som en Fugl: Raab paa Raab, Smeld paa Smeld. Og imidlertid sidder han med det ene Ben dinglende ud over Siden af Sædet for bedre at kunne dele sin Opmærksomhed mellem Hesten og mig. Paa en fremspringende Pynt holdt han pludselig stille.

»See, Signore!« udbrød han og pegede med Pidsken tilbage mod Byen, vi havde forladt. »See Salerno! Hvilket deiligt Land! Det er mit Fædreland!« sagde han med en Begeistring, som grebes han af Udsigtens vidunderlige Skjønhed og følte sig stolt over den. Lidt efter tilføiede han med et Udtryk af Sørgmodighed, som jeg ikke let vil glemme: »Men Alle døe af Sult!«

Hesten fik Lov at gaae et Par Skridt i Fodgang; men saa syntes de mørke Tanker at have taget Flugten, saa fløitede han atter og knaldede og besvarede mine Spørgsmaal om Træer og Planter, saa godt han kunde. Mange kjendte han ikke, hvad ikke bar Frugt, var for ham et »vildt Træ«, men et smukt stort Træ med lange Bælge kjendte han — »Carruba, carruba!« raabte han, reiste sig og rev i Forbikjørselen en Bælg af Træet. »Ah! De ere gode at spise for Bæsterne!« Han puttede den i sin egen Mund og gnaskede den med tilsyneladende Velbehag. Siden fik han en stor Sorg. Vi raslede gjennem Fiskerbyen Cetaras fattige Gader alt hvad Remme og Tøi kunde holde; det gik Smeld paa Smeld og Nik paa Nik: En sad paa Dørtrinet og spandt, som han kjendte, en Anden laa oppe i Vinduet med det sorte Hoved ud mellem Levkøier og Nelliker, som hang i Potter og Blikspande omkring det; hende skulde han hilse paa. Han kjendte Børnene ved Navn, og de kjendte ham; en Purk hængte sig paa Vogntrinet og en anden bagpaa og afsted gik det, indtil vi pludselig standsede udenfor Byen, og han sprang af.

»Hvad er der?«

»Mit Smeld.«

Jeg forstod ham ikke.

»Mit Smeld, mit Smeld,« gjentog han, idet han med en Mine, der ikke var langtfra at være grædefærdig, viste mig sin Pidskesnert, der havde mistet den yderste Ende. Medens vi holdt stille, havde jeg ikke Andet at more mig med end Firbenene paa den solbeskinnede Skrænt. Disse vevre grønne Dyr ligge i en evig Krig. En Stor slæber afsted med en Mindre i Gabet, for paa kannibalsk Viis at fortære sin Fange; den Ene jager den Anden, eller flygter for den Anden, og den Flygtende kjøber ikke sjelden Frelsen med Tabet af Halen, som bliver i Forfølgerens Besiddelse. Et saadant haleløst Firben har noget forunderligt Flaut og Modfaldent og kan ikke rigtig komme afsted. Min stakkels Kudsk, som havde mistet sit Smeld, saae næsten ligesaa flau ud. Og hvad er ogsaa et Firben uden Hale og en italiensk Kudsk med en Pidsk, som ikke kan knalde? Efter at han havde søgt saa længe, at jeg var nærved at tabe Taalmodigheden, krøb han atter op paa Vognen. Men det Tab forvandt han ikke paa hele Reisen; hans gode Humeur syntes borte, Hesten fik det at føle; istedetfor med Smeld gik det nu med Skjeldsord; den var baade en Tyv og en Røver, et Æsel og en Oxe. Viste den sig ufølsom for denne smukke Titulatur, fik den af Skaftet, og afsted kom vi.

Veien er kun lidet befærdet, paa hele Strækningen fra Cetara til Majori mødte vi næsten ikke et Menneske. Den krummer sig ud om den fremspringende Pynt Capo Tumolo. Bjergene ere mere vilde. Kysten besat med gamle Vagttaarne, kluntede, firkantede, tindekronede Bygninger, som skyde op paa hver lille fremspringende Pynt, snart hængende paa Bjergsiden, snart ude mellem Skjærene, hvor den blaae Bølge skvulper blank og tung som gjennemsigtig Olie. Carl V byggede disse Taarne til Beskyttelse mod Saracenerne, der tidt have gjort Landgang paa disse Kyster, hvor de endog have sat sig fast, bygget Borge og efterladt Nutiden Prøver af deres maleriske Bygningsstil; oppe mellem Bjergene ligge flere Ruiner. Man kunde troe, at der endnu bestandig frygtedes for Overfald af Sørøverne; thi de fleste af disse gamle Taarne ere besatte med Soldater: En sidder paa en Sten foran Døren og pudser sine Vaaben, en Anden stikker Hovedet ud af et Glughul høit oppe i Muren og ryger sin Pibe. Men det er ikke Saracenerne, de vente paa; Soldaterne ere Toldsoldater; Italien holder en Hær af saadanne; Kysten langs Havet er besat, Landgrændsen er besat, Roms Porte og Portene til enhver større Stad ere besatte med uniformerede, til Tænderne væbnede Drabanter; af hver Bid, Folk putter i Munden, tager Staten sin Part, og af Statens Part spise disse Kystdrivere Broderparten, medens det i denne velsignede Egn gaaer mange andre Stæder som Salerno, hvor — efter Kudskens Yttring — »Alle døe af Sult«.

Ved Capo Tumolo have Carabinererne deres Hovedstation. Det er et formeligt lille Castel: en dyb Revne skiller en Klippeblok fra Veien; paa Blokken ligger en rund hvid Bygning, et lavt Taarn med Vinduer høit oppe under det flade Tag og en Døraabning, der lukkes ved at Plankebroen over Revnen hidses op. Broen var trukket op, Døren lukket, Vinduesskodderne lukkede; det saae ud, som havde det hvide Hus paa Klippeblokken ved Capo Tumolo sat sig i Forsvarsstand; men til Fjenden var Intet at see. I de paa dette Sted stærkt sønderrevne Bjerge er der Smuthuller nok, hvor han kan skjule sig: Brigantvæsenet florerer den Dag idag trods Carabinererne, og Smugleriet trods Toldsoldaterne.

Capo Tumolo skiller en mindre Bugt fra den store Salernobugt; Kysten hules i en halvmaaneformig Runding, Veien sænker sig nedad i en jævn Skraaning forbi Capo d'Orso, under Bjerget, hvorpaa Camaldoliklostret ligger, og i Bunden af Bugten naaer den første Gang paa hele Strækningen ned til Havbredden. Der aabner sig paa begge Sider af en livlig Bjergstrøm Tramontidalen med sine berømte Citronhaver. I Dalaabningen ligger den lille By Majori; bag den stige Haverne op, Terrasse paa Terrasse, lige fra Dalgrunden til høit op paa Bjerget; Træerne bugne af gyldne Frugter, der intet Sted opnaae en Godhed som her, hvor Bjergene lune for alle Vinde, og Solen bader dem med sine Middagsstraaler, som kastes tilbage fra Fjeldets Sten. Den ene lille By følger nu paa den anden. Neppe er man ude af Majori, saa kommer Minori i sin Dal, med sin Bjergstrøm, med sine Citronhaver. Kysten stiger, Dalene blive snevrere, Strømmen stridere; Atrani ligger sammenpakket i Indgangen til en Kløft. Der er ingen Plads til Gader; det ene Hus sætter Foden paa det andet, og paa den Maade kravler det ene over det andet opad Fjeldets bratte Side. Majori og Minori række hinanden Haanden, og Atrani og Amalfi vilde gjerne gjøre det samme. Men midt imellem dem skyder en Bjergryg sig frem; paa Toppen ligger en Ruin; der stod engang en mægtig Borg. Bjerget lader ikke Plads nok tilbage til Huse langs Kysten; det er knapt nok der er Plads til Veien. Men istedetfor Huse hule Menneskene sig Boliger i den steile Skrænt, som er bleven staaende, da Veien sprængtes igjennem. Om de, som boe der, høre til Atrani eller Amalfi, veed jeg ikke; naar man er dreiet om Pynten, aabner sig atter en Bjergkløft: i den ligger Amalfi.

Der er vidunderlig deiligt paa denne Kyststrækning, hvor den ene lille By afløser den anden, hvor Citronhaverne aande en bedøvende Vellugt, hvor hvide Villaer og graae vedbendoverspundne Ruiner hænge paa Bjergsiderne; hvor Dal og Kløft tabe sig i Vinhaver og Kratskov, og hvor Middelhavets blaae Bølger foran hver Dalaabning slumre paa et Leie af det fineste Sand, der glimrer i Solskinnet, som var det bestrøet med Diamantstøv. Ude paa Havet drive Baade med Solseil, under det strækker sig en »*Signore forestiere*« (Fremmed) for at nyde Synet af Kysten og Køligheden fra Søen, medens Fiskeren ligesom leger med Aaren, der fra sit vaade Blad kaster Blink som et Speil. Oppe paa Klippestien under et Træ ligge lystklædte Herrer og Damer under hvide Skjerme, medens Æslerne og Førerne faae Lov at hvile saa længe — ved første Øiekast synes Livet her at maatte være en Leg. Men ikke mange Steder trælles der haardere og findes større Fattigdom end i dette Paradis. Regeringen bidrager trolig Sit dertil. Overalt er den repræsenteret af Carabinierer og Toldsoldater og en Hærskare af forsultne Embedsmænd. Den skammer sig ikke ved